

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

ETTEKIRJUTUS-HOIATUS
isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1.-1/23/2721-6

Ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspeksiooni jurist Kirsika Kuutma
Ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	16.03.2023 Tallinnas
Ettekirjutuse adressaat – isikuandmete töötaja	Krediidiregister OÜ, registrikood 12400621 aadress: Harju maakond, Tallinn, Kesklinna linnaosa, A. Weizenbergi tn 20, 10150 e-posti aadress: art@krediidiregister.ee
Isikuandmete töötaja vastutav isik	Juhatuse liikmed

RESOLUTSIOON:

Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) § 56 lõike 1, lõike 2 punkti 8, § 58 lõike 1, § 10 lõike 1, lõike 2 punkti 3 ning isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 58 lõike 2 punktide a, b ja f, artikli 6 lõike 1 punkti f, artikli 14 lõigete 1 ja 2 alusel teen täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:

Lõpetada XXX (isikukood XXX) kohta Julianus Inkasso OÜ poolt 13.12.2018 esitatud maksehäire summas 83,09 eurot (seisuga 17.01.2023) avaldamine maksehäireregistris ja kustutada XXX maksehäire andmed.

Määrata ettekirjutuse täitmise tähtajaks 30.03.2023.

Ettekirjutuse täitmisest teatage hiljemalt selleks tähtajaks Andmekaitse Inspeksioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Käesoleva ettekirjutuse saab vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspeksioonile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas valet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

SUNNIRAHHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtajaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspeksioon ettekirjutuse adressaadile isikuandmete kaitse seaduse § 60 alusel:

sunniraha 25 000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

VÄÄRTEOKARISTUSE HOIATUS:

Isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 58 lõike 2 kohase ettekirjutuse täitmata jätmise eest võidakse algetada väärteomenetlus isikuandmete kaitse seaduse § 69 tunnustel. Selle teo eest võidakse füüsilist isikut karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot ning juriidilist isikut võidakse karistada rahatrahviga kuni 20 000 000 eurot või kuni 4 protsenti tema eelmise majandusaasta ülemaailmsest aastasest kogukäibest, olenevalt sellest, kumb summa on suurem. Väärteo kohtuväline menetleja on Andmekaitse Inspeksioon.

FAKTILISED ASJAOLUD:

14.11.2022 sai Andmekaitse Inspeksioon XXX (kaebaja) kaebuse seoses tema isikuandmete töötlemisega ja avalikustamisega kolmandatele isikutele Krediidiregister OÜ peetavas maksehäireregistris (www.taust.ee).

Kaebuse kohaselt avaldati Krediidiregister OÜ poolt peetavas maksehäireregistris (www.taust.ee) andmed algselt kahe tasumata parkimistrahvi kohta, mis on koostatud tema nimel olevatele/olnud sõidukitele. Kaebaja sõnul sai ta nõuetest teada alles 26.09.2022, kui sai kodulaenu taotlusele pangast eitava vastuse seoses kehtivate maksehäiretega. Ühe parkimistrahvi osas (kuupäevaga 28.07.2020) tõi kaebaja välja, et kaebaja nimel olevat sõidukit kasutas sel päeval tema tuttav. Teise parkimistrahvi osas (kuupäevaga 29.11.2018) tugines kaebaja aga võlanõude aegumisele. Samuti leidis kaebaja, et maksehäirete aluseks olevaid võlgnevusi ei ole kontrollitud ega veendunud nende tõesuses. Muuhulgas tõi kaebaja esile, et võlausaldaja ei võtnud enne vastuväite esitamist temaga kordagi ühendust ning kasutab maksehäireregistrit sunnivahendina, mis aga ei ole registri tegelik eesmärk. Kaebaja taotles andmetöötlejalt endaga seotud maksehäire registrit eemaldamist, kuid maksehäireregister jätkas võlaandmete avaldamist. Kaebaja arvates puudub maksehäire avaldamiseks õiguslik alus.

05.01.2023 saatis inspeksioon Krediidiregister OÜ-le järelepärimise, milles selgitas isikuandmete avalikustamise nõudeid ja esitas täiendavad küsimused (vt lisa).

Koos 05.01.2023 järelepärimisega tegi inspeksioon andmetöötlejale ettepaneku lõpetada kaebaja maksehäire avaldamise, kui andmetöötleja leiab, et kaebaja maksehäire töötlemine ei ole kooskõlas IKÜM-ga ning palus sellest teavitada inspeksiooni ja kaebajat.

17.01.2023 vastas andmetöötleja järelepärimisele, aga ei lõpetanud maksehäireregistris kaebaja maksehäire avaldamist.

ISIKUANDMETE TÖÖTLEJA SELETUS:

Krediidiregister OÜ (andmetöötleja) ei nõustunud kaebaja vastuväidetega.

Esmalt tõi andmetöötleja välja, et isiku kohta kuvatakse ainult ühte maksehäiret ning 28.07.2020 väljastatud leppetrahvi alusel maksehäiret ei avaldata (selle avalikustamine lõpetati pärast kaebaja vastuväidet).

Andmetöötleja väitel töötleb ta kaebaja maksehäire andmeid kooskõlas IKS §-ga 10 ning IKS §-st 10 ja IKÜM artikli 6 lõike 1 punktist f tulenevatel õiguspärastel eesmärkidel.

Andmetöötleja on seisukohal, et ta on piisavalt kontrollinud maksehäireandmete õigsust, nõuetekohaselt teavitanud kaebajat maksehäire avaldamisest ja IKÜM art 14 lg-te 1-2 asjaoludest ning piisaval määral kontrollinud kaebaja ülemäärast kahjustamist. Andmetöötleja võttis kaebaja ülemäärase kahjustamise hindamisel arvesse maksehäire info tõele vastavust,

võlgnevuste arvu, võlgnevuse suurust, võlgnevuse vanust, asjaolu, et võlakohustus on endiselt täitmata, asjaolu, et võlgnik on seejuures olnud suhtluses võlausaldajaga jne. Andmetöötleja on arvestanud ka asjaoluga, et ei ole teada nagu oleks maksehäire avaldamine toonud kaasa mistahes kahju. Kaebaja ülemäärase kahjustamise hindamiseks kasutas andmetöötleja skooringumudelit, mis tähendab, et ülemäärast kahjustamist hinnati kategooria muutumise kaudu ehk hindamise aluseks on, kui palju mõjutab vaidlusaluste maksehäirete avaldamine isikule antavat krediidiireitingut. Skooringumudeli tulemuste analüüsimisel asus andmetöötleja seisukohale, et maksehäirete avaldamine ei kahjusta ülemääraselt andmesubjekti õigusi ja huve. Andmetöötleja leidis, et kaebaja ülemäärase kahjustamise kontrollimisel aluseks võetud asjaoludest tulenevalt on õigustatud maksehäireandmete avaldamine 2033. aastani, rakendades 10+5 reeglit, mis põhineb Riigikohtu lahendil 3-3-1-70-11 ja isikuandmete kaitse seadusel (vt lisa).

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Õiguslik alus

1. IKS § 10 lõike 1 kohaselt on võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmete avaldamine lubatud kolmandale isikule ja edastatud andmete töötlemine kolmanda isiku poolt andmesubjekti krediidiivõimelisuse hindamise või muul samasugusel eesmärgil ning üksnes juhul, kui andmetöötleja on kontrollinud edastatavate andmete õigsust ja õiguslikku alust isikuandmete edastamiseks ning on registreerinud andmeedastuse.

2. Sõltumata eelnevast, ei ole vastavalt IKS § 10 lõikele 2 lubatud võlasuhte rikkumisega seotud isikuandmeid töödelda andmesubjekti krediidiivõimelisuse hindamise või muul samasugusel eesmärgil, kui:

- tegemist on eriliiki isikuandmetega;
- tegemist on andmetega süüteo toimepanemise või selle ohvriks langemise kohta enne avalikku kohtuistungit või õigusrikkumise asjas otsuse langetamist või asja menetluse lõpetamist;
- see kahjustaks ülemäära andmesubjekti õigusi või vabadusi;
- lepingu rikkumisest on möödunud vähem kui 30 päeva;
- kohustuse rikkumise lõppemisest on möödunud rohkem kui viis aastat

3. Maksehäirete avalikustaja võib päringute teostajatele andmete avaldamisel tugineda ka IKÜM artikli 6 lõike 1 punktile f ehk õigustatud huvile, kuid sisuliselt nõuab see vähemalt samaväärsete meetmete tarvitusele võtmist kui IKS §-l 10 põhinev võlaandmete töötlemine. Lisaks tuleb arvestada, et õigustatud huvile tuginedes võib andmetöötlus suurema tõenäosusega osutada isikut liigselt kahjustavaks ja seega lubamatuks, kuivõrd ei esine IKS §-ga 10 ettenähtud täiendavaid kriteeriume isikuandmete avalikustamiseks (nt avaldamise aja osas). Oma loomult on nii õigustatud huvi alusel puudutatud isiku õiguste vs oma ärihuvide kaalumise kui ka IKS §-st 10 lähtuv isiku õiguste ülemäärase kahjustamise hindamine sarnased.

4. Andmetöötleja on oma selgituses välja toonud, et töötleb ja avaldab võlgniku isikuandmeid IKS § 10 alusel eesmärgiga teha need kättesaadavaks krediidiotsuseid tegevatele ettevõtetele, ning IKÜM artikli 6 lõike 1 punkti f ehk õigustatud huvi alusel järgnevatel eesmärkidel:

- *teabe avalikustamine lepingulistele klientidele krediidi hinnangu eesmärgil (nii maksehäired kui ka avalikest allikatest tulenevad andmed);*
- *krediidiskoori andmine kliendi sellekohasel teenuse tellimisel;*
- *seoste avaldamine ettevõtte ja isiku vahel ja ettevõttega seotud isikute vahel ettevõtte profiilil ja seoste avaldamine füüsilise isiku profiilil;*

- *valitud ringi klientidele seire õigus.*

Andmesubjekti ülemäärane kahjustamine

5. Eeltoodust tulenevalt tuleb nii IKS § 10 kui IKÜM artikli 6 lõike 1 punkti f alusel isiku võlaandmete maksehäireregistris avaldamisel ja kolmandatele isikutele edastamisel hinnata võlgniku õiguste ja vabaduste kahjustamist. Hinnata tuleb isiku õigustatud huvide **kahjustamise määra** ehk **iga kord konkreetse juhtumi asjaoludele tuginedes** kaaluda, kas vajadus isiku nõusolekuta isikuandmete edastamiseks kolmandatele isikutele kaalub üles isiku õiguste ja huvide riive¹. Seda toetab ka IKÜM artikli 21 lõikest 1 tulenev andmetöötleja andmete töötlemise õiguspärasuse tõendamiskohustus olukorras, kus võlgnik on esitanud andmetöötlejale vastuväite. Vastuväite esitamise järgselt on andmetöötleja kohustus õigustatud huvide kahjustamise hetkeseis veelkord üle hinnata.

6. Andmetöötleja on enda sõnul konkreetse kaebaja puhul kontrollinud maksehäire info tõele vastavust, võlgnevuste arvu, võlgnevuse suurust, võlgnevuse vanust, asjaolu, et võlakohustus on endiselt täitmata, asjaolu, et võlgnik on seejuures olnud suhtluses võlausaldajaga jne. Andmetöötleja on arvestanud ka asjaoluga, et ei ole teada nagu oleks maksehäire avaldamine toonud kaasa mistahes kahju. Andmetöötleja märgib lisaks, et võlgnevuse osas ei ole kohaldatud aegumist. Samuti on toodud viide hindamismudelile ning selle rakendamise põhimõtetele. Pelgalt loetelu asjaoludest, mida võlaandmete avaldamisel kontrollitakse ning viide hindamismudelile, ei anna käesoleval juhul selgust, miks on jõutud kaebaja suhtes just sellisele tulemusele, et tema võlaandmeid avalikustatakse edasi.

7. Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul ei ole andmetöötleja piisaval määral selgitanud ja esitanud tõendeid selle kohta, millistele just selle konkreetse võlasuhte rikkumise (sh võlasuhte tekkimise) ja võlgniku üldiselt kirjeldavatele omadustele tuginedes ning millistest võlaandmete avalikustamise vajalikkuse kriteeriumitest lähtudes on ta jõudnud järeldusele, et tema õigustatud huvi kaalub ülesse isiku õigused.

8. Kohustuse rikkumist ei saa eeldada ning võlaandmete avaldamiseks maksimaalse perioodi jooksul (10+5 aastat) peab andmetöötleja tuginema konkreetsetele faktidele, mis kinnitaksid võlasuhte tahtlikku rikkumist. Tahtlikku rikkumist peab tõendama võlausaldaja. Ainuüksi kohustuse täitmata jätmine (ka tahtlikult) ei ole aegumise instituudi eesmärke arvestades piisav argument.²

9. Inspeksiooni hinnangul on kaebaja õigusi ülemääraselt kahjustavad järgnevad asjaolud, mis tingivad selle, et andmetöötleja õigustatud huvi ei kaalu üles kaebaja õiguste kahjustamist. Tegemist on:

- 1) väikese võlaga (alla 100-eurot);
- 2) võlanõue on tekkinud üle 4 aasta tagasi;
- 3) üksikvõlga, mis ei näita kaebaja osas järjepidevat käitumismustrit;
- 4) planeeritav võlaandmete avalikustamise aeg (5-aastane maksimaalne aeg) ei ole proportsioonis võlga ja võlgnikku käitumist iseloomustavate asjaoludega.

10. Inspeksioon on seisukohal, et kaebaja maksehäire andmete avalikustamise eesmärk ei ole nii kaalukas, et kaaluks üles kaebajale osaks saava pikaajalise õiguste ja vabaduste riive, mis talle alla 100-eurose aegunud võlanõude (üksik parkimistrahv) avalikustamisega kaasneb - üle 10 aasta seatakse kaebaja usaldusväärsus tulevaste tehingute osas kahtluse alla. Kõikvõimalikele potentsiaalsetele tehingupartneritele on inimese andmete sisaldumine

¹ Riigikohtu 12.12.2011. a otsus haldusasjas nr 3-3-1-70-11, p 21; Riigikohtu 14.03.2008 otsus tsiviilasjas nr 3-2-1-5-08, p-d 25-26.

² Riigikohtu tsiviilkolleegiumi otsus nr 3-2-1-79-09 p 11.

maksehäireregistris signaaliks inimesega tehinguid mitte teha või teha neid ebasoodsamatel tingimustel võrreldes maksehäireteta inimestega. Kui inimesel tegelikult ei ole makseraskusi ega pidevalt tekkivaid võlgnevusi, on tema maksehäireregistris hoidmine ja tehingupartnerite poolt teisiti kohtlemine põhjendamatu ja ülemääraselt kahjustav, ning ei täita algset registri eesmärki.

11. Andmetöötleva on jätnud arvestamata aegumist võlgniku õigustatud huvide ülemäärase kahjustamise kaalumisel. Mida pikema perioodi järel toimub isikuandmete töötlemine, sh edastamine, seda intensiivsemalt riivab see andmesubjekti põhiõigusi, eelkõige eraelu puutumatust, ning seda kaalukam peab olema andmete kolmandatele isikutele edastamise vajadus. Andmetöötleva ei ole välja toonud mitte ühtegi sellist erandlikku asjaolu, mis kinnitaksid kaebaja andmete krediitdivõimekuse hindamise või muul samasugusel eesmärgil kolmandatele isikutele edastamise vajalikkust niivõrd pika aja jooksul.

12. Aegumine annab ühtlasi kohustatud isikule kestva vastuväite täitmisest keeldumiseks. Andmetöötlevale oleks pidanud asjaolude korrektse hindamise tulemusel olema ettenähtav, et võlgnik esitab oma andmete avaldamise suhtes vastuväite, tuginedes mh aegumisele. Avaldades maksehäireregistris ilmselgelt aegunud võlanõuet ning püüdes seeläbi survestada võlgnikku tasuma nõuet, mille osas on võlausaldaja jätnud täitmata oma kohustuse võlg õigeaegselt sisse nõuda, on võla jätkuv avaldamine muutunud teatavaks sunnimehhanismiks. Võttes arvesse eelpool välja toodud argumente, saab aegunud nõude täitmiseks võlgniku survestamist antud kontekstis pidada andmetöötleva poolseks heade kommetega vastuolus olevaks käitumiseks.³

13. Ebaselge on ka võlausaldajat iseloomustavate asjaolude hindamata jätmine võlaandmete avaldamise vajaduse kontekstis. Andmetöötleva ei ole hinnanud võlausaldaja tegevust enne maksehäire avalikustamist, nimelt kas võlausaldaja on ära kasutanud kõik võimalikud õiguskaitsevahendid võla sissenõudmiseks ning kas on võlgnik enne võlanõude aegumist olnud võlast teadlik ja saanud võlausaldaja teavitusi jne. Maksehäire avalikustamine ei saa olla võla tasumise sunnimehhanism, vaid on nii isiku enda kui ka tulevaste laenuandjate kaitseks, et hinnata isikute maksevõimelisust. Riigikohus on aegunud võlgnevuse avalikustamist pidanud õigusvastaseks, kui võlausaldaja ei ole teinud ise muid jõupingutusi võla sisse nõudmiseks.⁴ Eraldi jääb kahtluse alla, kas üksik maksmata parkimistrahv (summa 30-40 eurot) peaks üldse olema reaalseks aluseks, et hinnata isiku maksevõimelisust järgnevate võlausaldajatega.

14. Pelgalt abstraktne maksehäire avaldamise eelduste loetlemine ja andmetöötleva üldine õigustatud huvi analüüs ei anna konkreetset juhtumit hinnangut, kuidas võlaandmete avaldamise vajadus kaalub üles isiku õiguste ja huvide riive. Nii ainuüksi mainimine, et võlgnik on rikkunud kohustust tahtlikult (sh esitamata selles osas ühtegi asitõendit või seletust), jätnud võla tasumata, olnud suhtluses võlausaldajaga, samuti asjaolu, et maksehäire andmed on andmetöötleva seisukohal tõesed, ei kujuta endast kaalumist. Hinnata tuleb maksehäire avaldamise eeldusi sisuliselt, lähtudes konkreetse juhtumi asjaoludest.

Andmesubjekti vastuväide

15. Andmekaitse Inspeksioon ei nõustu andmetöötleva seisukohaga, et maksehäire avaldamise üheks eelduseks saab olla võlgniku poolt teatamata jätmist, kuidas võlaandmete avaldamine ülemäära tema õigusi ja vabadusi kahjustab. See, et võlgnik ei ole edastanud informatsiooni ülemäärase kahjustamise kohta ning maksehäire avalikustajal puudub maksehäire avaldamisega tekitatud kahju kohta teave, ei vabasta andmetöötlevat IKS § 10

³ Tallinna Ringkonnakohtu tsiviilkolleegiumi otsus nr 2-22-3662 p 8.1.

⁴ 2-22-3662 <https://www.riigiteataja.ee/kohtulahendid/fail.html?fid=330825669>

lõike 2 punktist 3 ja IKÜM artikli 6 lõike 1 punktist f tulenevast kohustusest hinnata andmesubjekti õigustatud huvide ülemäära kahjustamist. Kaalumise kohustus tekib maksehäireregistril endal iga kord juba enne kui ta kavatseb avaldada või isegi koguda (IKS § 10 lg 2) isiku võlaandmeid.

16. IKÜM artikli 21 lõike 1 kohaselt on andmesubjektil õigus oma konkreetsest olukorrast lähtudes esitada igal ajal vastuväiteid teda puudutavate isikuandmete töötlemise suhtes, kusjuures vastuväite saamisel ei ole vastutaval töötlejal õigus isikuandmeid edasi töödelda, välja arvatud juhul, kui vastutav töötleja tõendab, et töödeldakse mõjuval õiguspärasel põhjusel, mis kaalub üles andmesubjekti huvid, õigused ja vabadused. Samuti on andmesubjektil IKÜM artikli 17 lõike 1 punktide c ja d kohaselt õigus nõuda enda isikuandmete kustutamist.

17. Andmete kustutamise nõudega on andmesubjektil õigus pöörduda ükskõik millise vastutava töötleja poole, st nii võlausaldaja kui ka maksehäireregistri poole. See aitab hõlbustada IKÜM artikliga 17 antud õiguste kasutamist ning tagada isiku õigust tõhusale andmekaitsele. Vastupidisel juhul peaks andmesubjekt pöörduma iga vastutava töötleja poole eraldi, mis muudaks õiguste teostamise (isikuandmete kustutamise) eriti keeruliseks, mis omakorda läheb vastuollu IKÜM-i mõttega.⁵

18. Võlgnik on inspeksioonile teadaolevalt vähemalt kolmel korral esitanud vastuväite (sisaldub andmetöötleja saadetud järelepärimise vastuse lisa kirjavahetuses võlgnikuga), taotlenud enda andmete kustutamist maksehäireregistrist ja vaieldnud maksehäire avaldamisele vastu, viidates võlanõude aegumisele ja teatades, et ei olnud tekkinud nõudest teadlik.

19. Vaatamata vastuväite saamisele, jätkas andmetöötleja võlgniku võlaandmete avaldamist, jättes esitamata maksehäire avalikustamise õiguspärasust kinnitavad tõendeid ja võlgniku kohta tehtud õigustatud huvi analüüsi ning jättes hindamata võlgniku õigustatud huvide kahjustamise ulatuse. Andmekaitse Inspeksiooni hinnangul on andmetöötleja sellega rikkunud IKÜM artikli 21 lõikest 1 tulenevat tõendamiskohustust. IKÜM art 21 lõike 1 kohaselt on tõendamine eelduseks üldse edasiseks andmete töötlemise ja avalikustamise jätkamiseks.

Andmesubjekti teavitamine

20. IKÜM artikli 14 lõigetes 1 ja 2 sätestatud teave tuleb andmesubjektile edastada mõistliku aja jooksul, kuid hiljemalt ühe kuu jooksul peale isikuandmete saamist või kui isikuandmeid kavatsetakse avaldada teisele vastuvõtjale, siis hiljemalt andmete esimese avaldamise ajal (IKÜM artikkel 14 lõige 3).

21. Tulenevalt IKÜM artikli 14 lõike 5 punktide a ja b võib andmetöötleja jätta võlgnikku aktiivse teavitamise kohustusse täitmata, kui andmesubjektil on see teave juba olemas või selle teabe esitamine osutub võimatuks või eeldaks ebaproportsionaalseid jõupingutusi. Nimelt saab maksehäire avalikustaja jätta võlgnikku võlanõuete avaldamisest teavitamata juhul, kui võlausaldaja on isikut juba teavitanud ning esitanud andmed maksehäireregistri kohta ja edastanud selle registri andmekaitsetingimused (IKÜM § 14). Kui võlausaldaja ise võlgnikku ei teavita, on teavitamise kohustus maksehäireregistril võlgnevuse andmete saamisel.⁶ Ka siis, kui võlg loovutatakse ja tekib uus võlausaldaja, peab uus võlausaldaja uue vastutava töötlejana, kellel on ka oma töötlemise eesmärk ja tingimused, võlgnikku teavitama uuest võlausaldajast ja oma andmekaitsetingimustest.

⁵ Euroopa Kohtu otsus C-129/21 Proximus NV vs Gegevensbeschermingsautoriteit, p 72 jj.

⁶ Riigikohtu tsiviilkolleegiumi 13.03.2019 otsus tsiviilasjas nr 2-17-1026, p 30.

22. Teavitamata jätmise põhjusel, et see eeldab andmetöötlejal ebaproportsionaalseid jõupingutusi, saab olla eelkõige olukorras, kus andmetöötlejal puuduvad konkreetse füüsilise isiku kontaktandmed. Näiteks juhul, kui andmetöötleja peaks koguma täiendavaid isikuandmeid üksnes selleks, et täita aktiivse teavitamise kohustust.

23. Andmetöötleja on edastanud kirjavahetuse võlausaldajaga, milles on esitatud võlateatis parkimistrahvi osas kuupäevaga 28.07.2020, kuid teise parkimistrahvi osas võlateatis puudub. Siiski saab sellest järeldada, et võlausaldajal olid võlgniku kontaktandmed olemas. Võlateatisest nähtub ka, et võlausaldaja on võlgnikku teavitanud ühest juba avaldatud maksehäirest. Seega, maksehäire avalikustajale ei tooks võlgniku teavitamine võlaandmete avaldamisest ebaproportsionaalseid jõupingutusi.

24. Maksehäire avalikustaja selgituste kohaselt on ta kontrollinud võlgniku maksehäirest teavitamist maksehäire infosüsteemi sisestaja kättesaadavaks tehtud dokumentide, sealhulgas infosüsteemi vahendusel võlausaldaja saadetud teavituste, alusel. Andmetöötleja esitas teavituse, milles võlausaldaja teavitab konkreetset võlgnikku maksehäire avaldamisest (trahv kuupäevaga 28.07.2020), kuid teise parkimistrahvi osas puudub nii võlateatis kui ka maksehäire avaldamisest teavitus. Andmetöötleja selgitas lisaks, et IKÜM artikli 14 lõigete 1-2 asjaoludest teavitab ta võlgnikke läbi andmete töötlemistingimuste veebilehel *taust.ee*.

25. Andmekaitse Inspektsiooni hinnangul ei ole andmetöötleja täitnud IKÜM artikli 14 lõigetest 1 ja 2 tulenevat teavitamiskohustust. Esitatud võlateatises teavitab võlausaldaja võlgnikku juba avaldatud maksehäirest, mis muuhulgas on maksehäireregistris eemaldatud ning võlateatises puudub teave IKÜM artikli 14 lõigete 1-2 asjaolude kohta. Maksehäireregistris endiselt avaldatud võlanõude osas võlateatis puudub. Tõendeid selle kohta, et algne võlausaldaja, maksehäire sisestaja või maksehäireregistri pidaja on võlgnikku teavitanud võlaandmete edastamisest maksehäireregistrile enne nende registris avaldamist, ei ole andmetöötleja esitanud. Võlateatisest ja teistest esitatud tõenditest ei nähtu, et võlgnikku teavitati ka IKÜM artikli 14 lõigete 1-2 asjaoludest. Nimetatud teabe avaldamisest oma veebilehel ei piisa teavitamiskohustuse täitmiseks, vastav teave tuleb võlgnikule kättesaadavaks teha koos maksehäire avaldamise teavitusega. Teavitus peab võlgnikule tehtud olema enne maksehäire avaldamist. Vastasel juhul ei oleks andmetöötlus isikule ettenähtav ega läbipaistev (IKÜM art 12).

Kokkuvõte

Eeltoodut arvesse võttes on inspektsioon seisukohal, et käesoleval juhul ei ole andmetöötleja täitnud IKS § 10 lõike 1 ja lõike 2 punktist 3 ning IKÜM artikli 6 lõike 1 punktist f, artiklist 21 tulenevaid eeldusi võlgniku maksehäire avaldamiseks enda peetavas maksehäireregistris veebilehel *taust.ee*. Lisaks on andmetöötleja eksinud IKÜM art 5 lg 1 punktis a) sätestatud aluspõhimõtete vastu – kaebaja isikuandmete töötlemine ei ole olnud seaduslik, õiglane ega läbipaistev. Andmetöötleja on jätnud täitmata IKÜM art 14 lõigetest 1-2 tuleneva andmesubjekti teavitamiskohustuse. Eelneva tõttu tuleb lõpetada kaebaja maksehäire avaldamine ja kustutada võlaandmed maksehäireregistris.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kirsika Kuutma

jurist

peadirektori volitusel